

Lantmäteriets arbete med hållbar utveckling 2022-2023

Lantmäteriet är en miljösmart, lärande organisation som tar ansvar genom att nyttja resurser effektivt för att skapa en hållbar myndighet.

Innehåll

Om Lantmäteriet	I
Hållbarhetsstyrning – ett systematiskt hållbarhetsarbete	3
Vårt bidrag till en hållbar samhällsutveckling	5
Ekonomiskt ansvar	8
Samhällsansvar och socialt ansvar	11
Miljömässigt ansvar	17
Lantmäteriet utanför Sveriges gränser	24

Om Lantmäteriet

Lantmäteriets uppdrag är att säkra information om ägandet av fastigheter och göra geodata tillgängligt för samhället. Vi är därigenom med och skapar grunden för samhällsekonomin. Vår information gör det också möjligt att fatta kloka beslut som bidrar till hållbar utveckling av samhället.

Vår verksamhetsidé är att bidra till hållbart samhällsbyggande och ekonomisk utveckling.

Det gör vi genom att skapa förutsättningar för att:

- bebygga och utveckla fastigheter och samhällets infrastruktur
- köpa, äga och sälja fastigheter
- söka, hitta och använda geografisk information och fastighetsinformation.

Lantmäteriet bedrivs i verksamhetsområdena fastighetsbildning, fastighetsinskrivning och geodata samt ledningsstöd och myndighetsgemensamma verksamhetsområden.

Verksamhetsområdenas ansvar redovisas kort i figur nedan.

Fastighetsbildning ansvarar för fastighetsindelningen, det vill säga beslutar om nya fastigheter och om ändringar av befintliga fastigheter. De beslutar också om nya och ändrade samfälligheter, servitut, ledningsrätter och gemensamhetsanläggningar.

Fastighetsinskrivning ansvarar för att besluta om och registrera inskrivningsärenden till fastighetsregistret, förberedelser inför fastighetstaxering, pantbrevsverksamhet och ärenden till samfällighetsföreningsregistret. De beslutar om och tar in stämpelskatt och avgifter. Lantmäteriets kundcenter ingår från och med 2023 i Fastighetsinskrivningen.

Geodata samlar in, lagrar och tillhandahåller geografisk information och fastighetsinformation. Inom detta verksamhetsområde ingår även det ansvar Lantmäteriet har som nationell ortnamnsmyndighet och militärt kartverk.

Ledningsstöd hanterar tillsyn och myndighetsövergripande juridik, strategisk rådgivning samt säkerhet, beredskap och säkerhetsskydd.

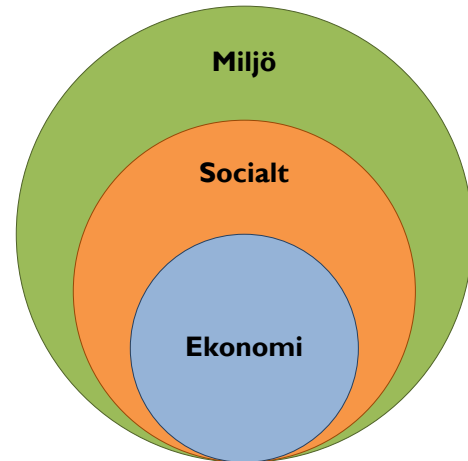
De myndighetsgemensamma verksamhetsområdena hanterar frågor kring, ekonomi, personal, utveckling och it, kommunikation, inköp och hållbarhetsfrågor, informationsstyrning och internationellt arbete inklusive tjänsteexport.

Hållbarhetsstyrning – ett systematiskt hållbarhetsarbete

Det övergripande syftet med Lantmäteriets hållbarhetsarbete är att bidra till att skapa en hållbar samhällsutveckling. Detta gör vi genom våra produkter och tjänster men även genom att minska vår egen negativa miljöpåverkan genom att skapa en attraktiv arbetsplats samt hushålla med statens resurser.

Lantmäteriets hållbarhetsarbete utgår från vår vision att bygga en hållbar myndighet. Genom vår väsentlighetsanalys har vi avgränsat vårt ansvar inom hållbar utveckling.

En viktig del har varit att integrera ett hållbarhetsperspektiv i analyser och beslutstagande inom relevanta delar i myndigheten.

Med miljösmart menas att vi ska minska vår miljöpåverkan genom kostnadseffektiva miljöåtgärder (med fokus på klimat och resurseffektivitet) och gör val i vardagen som bidrar till en bättre miljö.

En lärande organisation är en organisation som främjar en kultur av kontinuerligt lärande, kunskapsdelning och förbättring.

Vår hållbarhetsvision

Lantmäteriet är en **miljösmart**, **lärande organisation** som tar ansvar genom att **nyttja resurser effektivt** för att skapa en **hållbar myndighet**

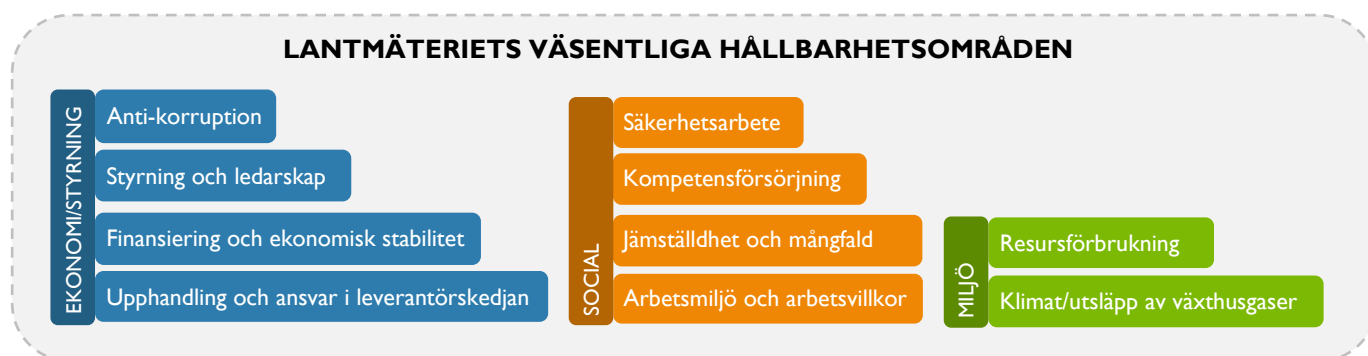
Alla medarbetare bidrar till att nå ekonomi i balans genom en hög grad av kostnadsmedvetenhet. Vår planering av uppdrag och personal ska alltid vara effektiv.

En myndighet som har identifierat sin positiva och negativa hållbarhetspåverkan och där ett systematiskt hållbarhetsarbete råder inom ramen för myndighetens ansvarsområde och uppdrag.

Väsentlighetsanalys

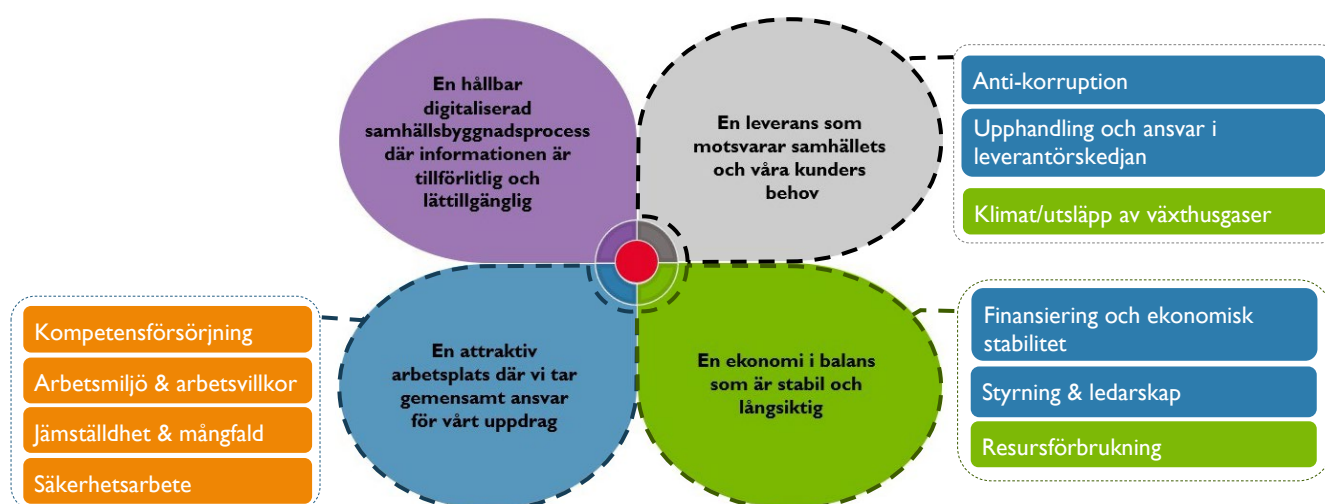
Syftet med att genomföra en väsentlighetsanalys är att identifiera vilka aspekter inom de ekonomiska, miljömässiga och sociala områdena Lantmäteriet bedömer som strategiskt viktiga att fokusera på. Detta utifrån myndighetens uppdrag, omvärldens förväntningar och verksamhetens

påverkan på människor, miljö och samhälle samt hur dessa bidrar till de globala målen och kopplingen till Lantmäteriets målområden. Resultatet från väsentlighetsanalysen ger en vägledning och inriktning på hållbarhetsarbetet.

Lantmäteriets strategiska inriktning kopplar samman vision, syfte, uppdrag, mål, myndighetens värderingar och övergripande budskap. Den strategiska inriktningen omfattar hela myndighetens verksamhet.

Målen ligger till grund för den årliga verksamhetsplanen på myndighetsnivå likväl som på verksamhetsnivå. Nedan illustration visar Lantmäteriets väsentliga interna hållbarhetsområden och dess koppling till våra mål.

Not: Ekonomi i balans har sedan våren 2023 varit ett fokusområde och är sedan 1 januari 2024 även ett av Lantmäteriets fyra mål.

Att skapa förutsättningar för hållbarhetsbeslut

Lantmäteriet har en ambition att integrera ett hållbarhetsperspektiv i våra arbetsmetoder. Vi arbetar kontinuerligt in olika hjälpmedel och analysverktyg där behov uppstår och de flesta analyserna utgår från hållbarhetsprinciperna i FSSD-modellen (se faktaruta) men anpassas utifrån syfte och vart analysen ska integreras.

Framework for Strategic Sustainable Development (FSSD) är ett ramverk för strategisk hållbar utveckling. Kärnan i ramverket är åtta miljömässiga och sociala hållbarhetsprinciper som tillsammans beskriver gränsvärden för hur ett framtida hållbart samhälle kan fungera, samt en iterativ process (ABCD) som används för att skapa hållbar utveckling.

Genom analyserna skapas förutsättningar att fatta beslut där hållbarhetspåverkan är integrerat.

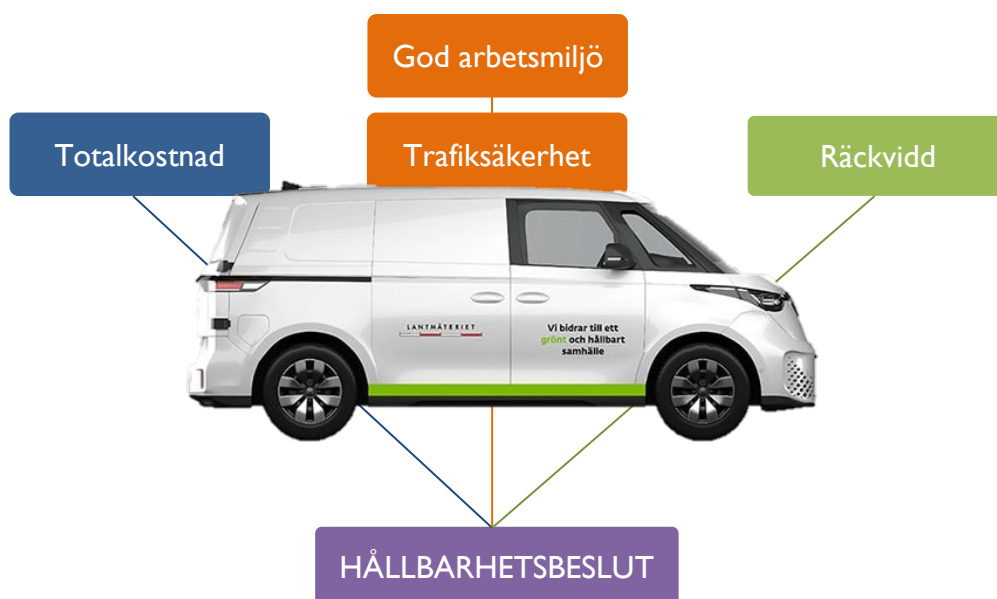
Hållbarhetsanalyser genomförs:

- på strategisk nivå genom väsentlighetsanalys
- vid upphandlingar för att identifiera påverkan och identifiera krav
- i våra internationella projekt där hållbarhetspåverkan identifieras samt koppling till Agenda 2030

ETT EXEMPEL PÅ ETT HÅLLBARHETSBEVLUT

Att ta hänsyn till flera olika perspektiv är en viktig del i att ställa om samhället. Genom våra hållbarhetsanalyser skapar vi en förståelse för hur ett presumtvt beslut påverkar utifrån ekonomi, liksom socialt och miljömässigt. För att genomföra ett pilotprojekt att testa elbilar krävdes att flera

parametrar var uppfyllda: lägre kostnad, lägre miljöpåverkan och bibehållen trafiksäkerhet samt tillräcklig räckvidd. Analysen visade att detta var möjligt och två elbilar har nu köpts in och testas i vår förrättningsverksamhet.

Kort om Agenda 2030

2015 antog FN:s länder Agenda 2030, De globala målen. Agenda 2030 är den mest ambitiösa överenskommelse för hållbar utveckling som FN har antagit och är en vidareutveckling av de tidigare Millenniemålen.

Agenda 2030:s syfte är att:

- avskaffa extrem fattigdom
- minska ojämlikheter och orättvisor i världen
- främja fred och rättvisa
- lösa klimatkrisen

Agenda 2030 består av 17 mål och 169 delmål och är integrerade och odelbara. Med integrerade menas att de olika målen påverkar varandra och för att nå agendans syfte så krävs det att samtliga mål nås, de är alltså odelbara.

För att nå målen inom Agenda 2030 krävs det att alla är med och bidrar och känner sig inkluderade. En central princip inom Agenda 2030 är ”Leave no one behind”, och syftar på att alla, överallt, ska kunna hjälpa till att skapa en hållbar, inkluderande och rättvis utveckling.

Regeringen har meddelat att Agenda 2030 ska genomföras inom ramen för ordinarie styrning och processer, genom arbete inom alla politikområden, så som bland annat jämställdhetspolitiken, miljöpolitiken och inom politiken för global utveckling (PGU).

Det betyder att Lantmäteriet behöver integrera arbetet med relevanta delar inom Agenda 2030 i den dagliga verksamheten och i utvecklingsprojekt.

VÅRT EXTERNA BIDRAG TILL AGENDA 2030

Lantmäteriets verksamhet påverkar agendan inom samtliga hållbarhetsområden, miljö-, social-, och ekonomisk utveckling. Genom en analys har elva delmål identifierats där vi har direkt påverkan nationellt. Då Lantmäteriet även har en internationell verksamhet har ytterligare en analys

genomförts för att identifiera delmål där dessa projekt har en stor påverkan.

I denna rapport ges en övergripande bild och vilka delmål Lantmäteriet påverkar. På vår hemsida, www.lantmateriet.se/, kan du läsa mer om hur Lantmäteriet bidrar till Agenda 2030.

Lantmäteriets produkter och tjänster påverkar 7 av agendans 17 huvudmål (1, 6, 9, 11, 15, 16 och 17) och vi har identifierat 11 delmål där vi har direkt påverkan (av 169 delmål).

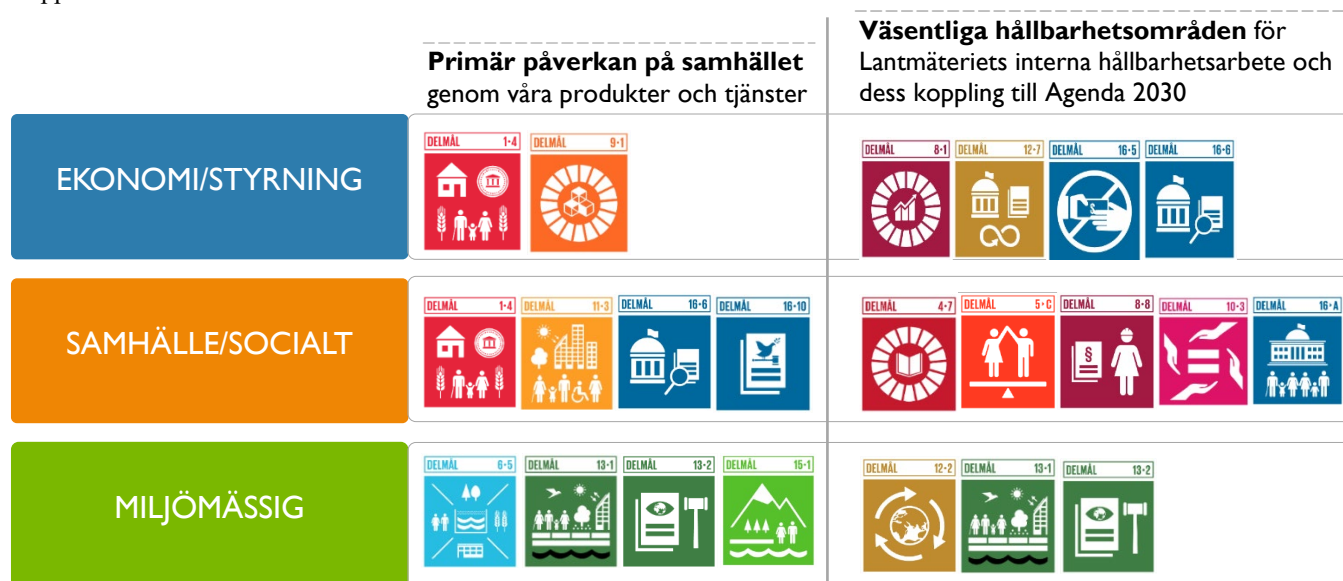
Vårt bidrag till en hållbar samhällsutveckling

Lantmäteriet bidrar till ett långsiktigt och hållbart samhällsbyggande och skapar förutsättningar för utveckling i en ständigt föränderlig värld, genom att vi kartlägger verkligheten, sätter gränserna och säkrar ägandet.

Lantmäteriets verksamhet påverkar inom samtliga hållbarhetsområden, miljö-, social-, och ekonomisk utveckling. Lantmäteriets fokus inom Agenda 2030-arbete är våra produkter och tjänster.

Även vårt interna hållbarhetsarbete har en positiv påverkan på Agenda 2030.

Figur 1: Delmål inom Agenda 2030 där Lantmäteriet har en påverkan. Nedan delmål beskrivs och exemplifieras i rapporten.

Delmål med primär påverkan på Agenda 2030, externt:

- 1.4 Lika rätt till egendom, grundläggande tjänster, teknologi och ekonomiska resurser
- 6.5 Integrerad förvaltning av vattenresurser
- 9.1 Skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer
- 11.3 Inkluderande och hållbar urbanisering
- 13.1 Stärk motståndskraften mot och anpassningsförmågan till klimatrelaterade katastrofer
- 13.2 Integrera åtgärder mot klimatförändringar i politik och planering
- 15.1 Bevara, restaurera och säkerställ hållbart nyttjande av ekosystem på land och i sötvatten
- 16.6 Bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner
- 16.10 Säkerställa allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna

Väsentliga områden och koppling till Agenda 2030:

- 4.7 Utbildning för hållbar utveckling och globalt medborgarskap
- 5.C Skapa lagar och handlingsplaner för jämställdhet
- 8.1 Hållbar ekonomisk tillväxt
- 8.8 Skydda arbetstagares rättigheter och främja trygg och säker arbetsmiljö för alla
- 12.2 Hållbar förvaltning och användning av naturresurser
- 12.7 Främja hållbara metoder för offentlig upphandling
- 13.1 Stärk motståndskraften mot och anpassningsförmågan till klimatrelaterade katastrofer
- 13.2 Implementera FN:s ramkonvention om klimatförändringar
- 16.5 Bekämpa korruption och mutor
- 16.6 Bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner
- 16.A Stärk de nationella institutioner som förebygger våld, terrorism och brottslighet

Disposition

Kommande avsnitts disposition utgår från de tre hållbarhetsperspektiven ekonomi – social - miljö. Varje perspektiv inleds med vårt övergripande bidrag och påverkan på samhällsnivå samt dess

koppling till Agenda 2030. Därefter redovisas Lantmäteriets interna hållbarhetsarbete med avstamp från de identifierade väsentliga interna hållbarhetsområdena. Se även nedan illustration.

Externt perspektiv

Lantmäteriets bidrag till samhället

EKONOMISKT ANSVAR

Lantmäteriet har en bred påverkan på Sveriges ekonomi

Bidrag – delmål i
Agenda 2030

SOCIALT ANSVAR

Lantmäteriet bidrar till ett hållbart och långsiktigt samhällsbyggande

Bidrag – delmål i
Agenda 2030

MILJÖMÄSSIGT ANSVAR

Lantmäteriet – en viktig del i miljöarbetet

Bidrag – delmål i
Agenda 2030

Internt perspektiv

Lantmäteriets interna hållbarhetsarbete

Finansiella utmaningar och
omprioriteringar

Aktiviteter/åtgärder
utifrån väsentliga
hållbarhetsområden

Lantmäteriet är en
attraktiv arbetsplats där vi
tar gemensamt ansvar för
vårt uppdrag

Aktiviteter/åtgärder
utifrån väsentliga
hållbarhetsområden

Effektiv resursförbrukning
minskar vår
klimatpåverkan

Aktiviteter/åtgärder
utifrån väsentliga
hållbarhetsområden

Lantmäteriet har en bred påverkan på Sveriges ekonomi

Lantmäteriet har en bred påverkan på Sveriges ekonomi. Vårt fastighetsregister är tillsammans med folkbokföringsregistret och bolagsregistret centrala källor för grunddata inom Sverige.

Vårt fastighetsregister är tillsammans med folkbokföringsregistret och bolagsregistret centrala källor för grunddata inom Sverige.

Fastighetsregistret är svenska statens officiella register över landets alla fastigheter. Det innehåller till exempel information om hur marken är uppdelad och vem som äger vad, men även taxerings- och värderingsenhetsuppgifter för mark och byggnader.

Fastighetsregistrets olika delar kan användas till kreditgivning, samhällsbyggnadsprocessen och nybyggnationer. Om en privatperson eller organisation vill köpa, sälja eller förändra sin fastighet säkerställer Lantmäteriet detta genom en förrättning vilket bidrar till ekonomisk utveckling. Genom vår breda verksamhet bidrar vi även till Sveriges implementering av Agenda 2030 – agendan för hållbar utveckling.

VI BIDRAR TILL FÖLJANDE DELMÅL I AGENDA 2030, EXTERNT:

Delmål 1.4 – Lika rätt till egendom, grundläggande tjänster, teknologi och ekonomiska resurser

Genom effektiv, rättssäker fastighetsbildning skapar Lantmäteriet förutsättningar för en hållbar tillväxt i det svenska samhället. Det lägger grunden för ett tryggt fastighetsäggande och bidrar till en stabil samhällsekonomi. Att säkra ägandet är grunden för marknadsekonomi och en fungerande kreditmarknad.

Detta är självklart i Sverige men saknas i många delar världen. Osäkra eller inga gränser för fastigheter är en stor källa till oro och krig i världen. Lantmäteriet säkerställer Sveriges fastigheter.

Delmål 9.1 – Skapa hållbara motståndskraftiga och inkluderande infrastruktur

Lantmäteriets arbete med den nationella infrastrukturen för geodata ger nödvändiga förutsättningar för en mängd aktiviteter. Kännedom om landskapet och naturförhållandena likaväl som byggda strukturer är en utgångspunkt för hushållning med resurser, samhällsbyggande, ekonomisk utveckling, kartläggning av önskade och oönskade företeelser och överhuvudtaget utveckling av ett hållbart samhälle.

Finansiella utmaningar och omprioriteringar

Vi står inför stora finansiella utmaningar under kommande år och har därför redan påbörjat omprioriteringar i verksamheten. Sverige och världen i stort har gått från många år av stabil ekonomisk utveckling med en god fastighetsmarknad, till lågkonjunktur och bostadsmarknad som kännetecknas av stor försiktighet med en markant minskning av behovet av myndighetens tjänster.

EKONOMI/STYRNING - väsentliga interna hållbarhetsområden och dess koppling till Agenda 2030.

Styrning & ledarskap

DELMÅL 16-6

Finansiering & ekonomisk stabilitet

DELMÅL 8-1

DELMÅL 16-6

Anti-korruption

DELMÅL 16-5

Upphandling & ansvar i leverantörskedjan

DELMÅL 12-7

I detta avsnitt: kort beskrivning av Lantmäteriets interna hållbarhetsarbete.

Fokus på ekonomi i balans

En viktig del inom myndigheten är att ha tydliga och effektiva processer med fokus på ekonomistyrning och målet ekonomi i balans.

Lantmäteriet arbetar sedan ett par år utifrån den hybrida arbetsplatsen, det vill säga en kombination av det traditionella kontoret och distansarbete.

Detta påverkar lokalernas utformning, och Lantmäteriet strävar efter att minska lokalytorna och hitta effektivt sätt nyttja de mindre lokalytorna på. Exempelvis, där så är möjligt, genom zonindelad arbetssätt, ett så kallat aktivitetsbaserat kontor.

Aktivitetsbaserade kontor är indelade i zoner utifrån verksamhetens huvudaktivitet. Det finns olika typer av zoner och ytor för att kontoret ska fungera för många olika arbetsuppgifter.

Lantmäteriet arbetar för en inköpsdriven, strukturerad avtalsuppföljning med utvalda leverantörer i syfte att säkerställa att avtalen är ändamålsenliga, att leverans sker i enlighet med kravställning och för att kunna identifiera kostnadsbesparingar inom avtalsområdet.

För att likrikta och utveckla ledarskapet har en myndighetsgemensam satsning genomförts, läs mer på sidan 13.

Digitala utbildningar blir allt vanligare, vilket till viss del kan härledas till pandemin, då de inte var möjligt med fysiska träffar. Före pandemin var flertalet av Lantmäteriets interna/externa utbildningar fysiska, nu är det endast 20 procent som kräver fysisk träff.

Fördelarna med digitala utbildningar är många. Bland annat:

- Mer kostnadseffektiv än traditionell utbildning - spar pengar på transport, boende och ibland även kursmaterial.
- Minskade CO₂-utsläpp.

Vårt ansvar i leverantörskedjan

Lantmäteriet har ett ansvar att minska vår negativa miljöpåverkan och vår sociala påverkan vid inköp av produkter och tjänster. Ansvar i leverantörskedjan är ett komplext område och utöver våra standardkrav ska hållbarhetsanalyser utifrån ett livscykelperspektiv genomföras vid upphandlingar över tröskelvärde. Där påverkan identifieras utarbetas krav och inarbetas i upphandlingar och följs därefter upp i dialog med våra leverantörer.

Under 2023 har Lantmäteriet bland annat:

- identifierat sex upphandlingar med större hållbarhetspåverkan där hållbarhetsanalyser genomförts i syfte att ställa relevanta miljökrav och sociala krav.
- genomfört en större leverantörsrevision på vårt städaavtal.

Förebyggande arbete och ökad förståelse

Att allmänheten har ett högt förtroende för Lantmäteriet är av stor betydelse. Lantmäteriet tolererar inte någon form av korruption, oegentligheter eller missförhållanden och alla misstankar om korruption, oegentligheter och missförhållanden utreds av myndigheten. Om utredningen visar att oegentligheter, korruption eller andra missförhållanden har förekommit vid myndigheten, överlämnas ärendet antingen till Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten eller Lantmäteriets personalansvarsnämnd för vidare åtgärder.

Lantmäteriet har riktlinjer angående skydd mot korruption, mutor, jäv och andra oegentligheter samt ett antal förebyggande åtgärder och funktioner för att motverka korruption, bland annat:

- Visselblåsarfunktion, vars syfte är att förbättra möjligheten att avslöja olika former av missförhållanden och att ge ett utökat skydd för den som rapporterar. Genom visserblåsarfunktion kan anställda på

Lantmäteriet, arbetssökanden, praktikanter och konsulter rapportera oegentligheter, korruption eller missförhållanden internt. Under år 2023 utredde och hanterade Lantmäteriet två stycken visserblåsarärenden.

- I våra riskanalyser är identifiering av möjliga risker för korruption och andra oegentligheter ett delmoment och förebyggande åtgärder tas fram där så behövs.
- Lantmäteriets värdegrund bygger på den statliga värdegrunden och är en del i vårt dagliga arbete.

På vårt intranät finns information och material för arbetsplatsträffar om till exempel jäv och mutor, den statliga värdegrunden och gemensamma värderingar. Kunskap om korruption, vilka risker som finns och vår visserblåsarfunktion sprids också via utbildningar och information till leverantörer.

Under 2024 genomförs en kompetenshöjande insats gällande statstjänstemannarollen.

Det finns flera styrande dokument som på olika sätt reglerar hur vi som myndighet ska arbeta för ett mer hållbart samhälle. De övergripande styrande dokumenten avseende ekonomi och styrning är:

- Inköspolicy
- Ekonomihandboken
- Riktlinje mot korruption, oegentligheter och missförhållanden
- Riktlinje för intern styrning och kontroll
- Uppförandekod för leverantörer

Lantmäteriet bidrar till ett hållbart och långsiktigt samhällsbyggande

En tryggad äganderätt är en förutsättning för viljan att investera i och utveckla mark, byggnader och andra anläggningar. Tillsammans är möjligheterna till krediter och den säkra äganderätten fundament i marknadsekonomin, och en förutsättning för att många av de globala målen ska kunna nås.

En lagstiftning som säkerställer kvinnors och mäns möjlighet att äga en fastighet är en självklar del i vårt samhälle och möjliggör för att personer i högre grad ska kunna påverka sina liv och samhället.

Lantmäteriet har även ett nationellt samordningsansvar för geodata. Det betyder att

myndigheten leder arbetet med att ta fram en nationell geodatastrategi. Den strategin är viktig för Sveriges samhällsutveckling och utgår därför från fyra viktiga samhällsutmaningar där geodata och aktörerna inom geodataområdet kan bidra till ett hållbart samhälle. Läs mer om den nationella geodatastrategin på vår hemsida, www.lantmateriet.se

VI BIDRAR TILL FÖLJANDE DELMÅL I AGENDA 2030, EXTERNT:

Delmål 1.4 - Lika rätt till egendom, grundläggande tjänster, teknologi och ekonomiska resurser

Lantmäteriet bidrar till delmålet är beskrivet i *Ekonomiskt ansvar*, sid 9.

Delmål 11.3 - Inkluderande och hållbar urbanisering

Lantmäteriet bidrar på olika sätt till delmålet, bland annat genom uppdraget att arbeta mot en smartare samhällsbyggnadsprocess. Första steget mot en smartare samhällsbyggnadsprocess är nationell tillgång till geodata som bland annat ger byggherrar, myndigheter och andra intressenter tillgång till en samordnad digital process som ska göra det enklare att planera för nya bostäder, grön infrastruktur och klimatanpassning.

Skredsäkring kring Göta älv: Med tanke på att 700 000 människor har sin dricksvattentäkt i Göta älv skulle ett jordskred i ett förorenat område innebära en betydande utmaning för Göteborgsregionens vattenförsörjning. Därför pågår ett arbete för att skredsäkra området kring Göta älv. Lantmäteriet har levererat fastighetsutredningar på uppdrag av Statens geotekniska institut (SIG) inom områden där skredsäkring behövs.

Delmål 16.6 - Bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner och

16.10 - Säkerställ allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna

Lantmäteriet har som myndighet ett stort ansvar mot samhället, detta betyder att vår myndighetsutövning ska vara transparent och att varje medborgare har rätt att ta del av myndighetens offentliga handlingar men även skydda uppgifter kopplade till person eller för rikets säkerhet.

För att säkerställa att varje medarbetare förstår sitt ansvar får samtliga utbildning i statstjänstemannarollen. Lagar som styr vårt arbete inom dessa två delmål är exempelvis Offentlighetsprincipen, Informationssäkerhet, GDPR, Tillgänglighetsdirektivet och PSI-direktivet.

Lantmäteriet är en attraktiv arbetsplats där vi tar gemensamt ansvar för vårt uppdrag

Att säkerställa resurser och kompetens för både den löpande verksamheten och för utveckling har varit och fortsätter att vara en utmaning för Lantmäteriet. Det ställs allt större krav på att vi möter de behov som samhället och våra kunder har. Samtidigt påverkas vi av det kraftigt försämrade säkerhetspolitiska läget i världen. Lantmäteriets verksamhet har stor betydelse för vårt land och säkerhet och säkerhetsskydd blir allt viktigare.

SOCIALT ANSVAR – väsentliga interna hållbarhetsområden och dess koppling till Agenda 2030

Kompetensförsörjning

Arbetsmiljö & arbetsvillkor

Jämställdhet & mångfald

Säkerhetsarbete

I detta avsnitt: kort beskrivning av Lantmäteriets interna hållbarhetsarbete.

Fortsatt utveckling inom kompetensförsörjning

Lantmäteriet fortsätter att utveckla arbetet inom kompetensförsörjning eftersom ett aktivt arbete med kompetensförsörjning är en förutsättning för att vi ska klara vårt uppdrag. Alla verksamhetsområden har genomfört en analys av sina nuvarande och framtida kompetensbehov och det är tydligt att det finns stora skillnader i såväl nulägesbild som i framtida kompetensbehov. Fokus har därför legat på olika processteg inom verksamheterna. Exempelvis har verksamhetsområde Fastighetsbildning haft fokus på att attrahera och rekrytera, medan fokus inom verksamhetsområde Fastighetsinskrivning har legat på omställning och att utveckla medarbetare.

Lantmäteriet har även aktivt arbetat partsgemensamt med våra lokala omställningsmedel för att ställa om kompetens och att stärka medarbetarnas anställningsbarhet. En medarbetarskapssatsning har lett till en ökad medvetenhet hos medarbetarna om hur vi gemensamt tar ansvar för vårt uppdrag.

Genom den fortsatta insatsen med Försvarshögskolans koncept Utvecklande ledarskap har ett gemensamt språk kring ledarskapet skapats och samtliga chefer har fått en detaljerad återkoppling på sitt ledarskap. Det har ökat medvetenheten om vilka individuella utvecklingsbehov som finns hos våra chefer.

REKRYTERINGSTEAM EFFEKTIVISERAR PROCESSEN

I september 2023 startades ett pilotprojekt – ett specialiserat rekryteringsteam. Genom detta har stödet till verksamheten vid rekrytering blivit bättre. Rekryteringsteamet effektiviserar processen och deltar främst vid chefsrekryteringar och vid medarbetarrekryteringar när cheferna vill ta hjälp av ett professionellt stöd.

Upplägget frigör tid för cheferna och hjälper dem att göra hållbara rekryteringar vilket i förlängningen leder till en ekonomi i bättre balans. Sedan starten har teamet varit delaktiga i 76 rekryteringar av totalt 96.

UTVECKLANDE LEDARSKAP – ETT STEG I ATT STÄRKA VÅRA CHEFER I LEDARSKAPET

2022 började Lantmäteriets en satsning för att skapa en gemensam syn på chefs- och ledarskapsfrågor. Som ett första steg påbörjades genomförandet av utbildningen Utvecklande ledarskap (UL). UL är ett koncept framtaget av Försvarshögskolan som bygger på att ledaren har en ledarstil som tar hänsyn till att skapa såväl en gynnsam individuell utveckling hos medarbetarna som ett gynnsamt organisatoriskt resultat. Därigenom kan man uppnå en effektivare organisation där medarbetarna och verksamheten strävar gentemot samma mål. Vilket leder till en ökad trivsel för både våra chefer och medarbetare,

och som i sin tur leder till ökad produktivitet och effektivitet för organisationen.

Utbildningen ligger väl i linje med tillitsbaserad styrning och ledarskap. Tillitsbaserad styrning handlar både om ledarskap och medarbetarskap samt om förutsättningarna för medarbetare och chef.

Under 2024 planerar Lantmäteriet att göra en pilot kring Utvecklande medarbetarskap som ett led i att skapa en röd tråd till utvecklande ledarskap.

TILLSAMMANS DRIVER VI UTVECKLINGEN FRAMÅT

Lantmäteriet har sedan 2022 arbetat för att skapa effektiva team. Syftet är bland annat att stärka medarbetarnas förmåga att utvecklas tillsammans och på så sätt stärka sin effektivitet, samarbete och arbetsglädje. I samband med detta har vi även utvecklat aktiviteter kopplade till medarbetare och chefers förmåga att driva processen vidare.

”Effektiva team” är ett koncept som Partsrådet erbjuder statliga verksamheter. Det bygger på vetenskaplig forskning om teamutveckling och gruppsykologi, av den amerikanska psykologiprofessorn Susan Wheelan. Målet är effektiva och högpresterande team där man samarbetar och trivs.

Foto: Mostphotos

En god arbetsmiljö främjar verksamhetsutveckling

Arbetsmiljöarbetet ingår som en naturlig del i Lantmäteriets verksamhet och omfattar alla fysiska, psykologiska och sociala förhållanden som har betydelse för arbetsmiljön.

Ett väl genomtänkt och systematiskt arbetsmiljöarbete är ekonomiskt lönsamt, förebygger ohälsa och bidrar till arbetsglädje. Lantmäteriet undersöker årligen arbetsmiljön, såväl den fysiska och den organisatoriska som den sociala. Målet med arbetsmiljöarbetet är att skapa en miljö som de anställda upplever som trygg, utvecklande och stimulerande. Ett fungerande arbetsmiljöarbete är avgörande för att främja god hälsa.

Lantmäteriet ska vara en attraktiv arbetsplats som präglas av ett stort engagemang och arbetsglädje vilket bidrar till låg sjukfrånvaro vilket i sin tur ger direkta effekter i verksamheten.

Våra arbetsmiljömål:

- Lantmäteriet är en attraktiv arbetsplats där vi tar ett gemensamt ansvar för vår arbetsmiljö.
- Vår arbetsmiljö är hållbar över tid och medarbetare har förutsättningar för att skapa balans mellan arbete och fritid.
- Ingen medarbetare ska utsättas för kränkande särbehandling som till exempel mobbning, psykiskt våld eller trakasserier.

LIKABEHANDLING - EN VIKTIG DEL I ARBETSMILJÖARBETET

En viktig del i Lantmäteriets arbetsmiljöarbete är likabehandling som är en naturlig del i det vardagliga arbetet. Cheferna ansvarar för att frågorna hålls levande och att perspektivet tas med i olika sammanhang, till exempel vid rekrytering.

Engagemang och delaktighet i frågorna är framgångsfaktorer för ett gott arbete. Alla medarbetare förväntas medverka i arbetet med att motverka diskriminering och trakasserier. Våra medarbetare är alltså en lika viktig del i arbetet med likabehandling som våra chefer.

Medarbetarnas olikheter är en tillgång som ska värdesättas och olika kunskaper samt erfarenheter ska tas tillvara. Personalsammansättningen på Lantmäteriet ska spegla den i samhället. Detta gör vi genom att:

- Vår arbetsmiljö är inkluderande och medarbetarnas olikheter respekteras och tas tillvara.

- Chefer och medarbetare har kunskap om vad trakasserier och kränkande särbehandling innebär samt hur man kan arbeta förebyggande med dessa frågor.
- Chefer och medarbetare har insikt om normer, jämställdhet, mångfald och inkluderande arbetsplats och är medvetna om de fördelar som detta medför för arbetsmiljön.
- Våra löner är satta på sakliga grunder och våra arbetsvillkor är inte diskriminerande.
- Verka för att alla medarbetare ges möjlighet till kompetensutveckling för verksamhetens framgång.
- Verka för att alla ges möjlighet att söka lediga tjänster.
- Underlätta för medarbetare att förena förvärvsarbete med föräldraskap.
- Sträva efter att ha en jämn könsfördelning inom olika yrkeskategorier.
- Sträva efter att andelen chefer och medarbetare med olika etniska bakgrunder ska öka.

Lantmäteriets säkerhetsarbete

Det försämrade säkerhetspolitiska läget i världen och den höjda terrorhotnivån i Sverige har i hög grad påverkat även Lantmäteriet.

Lantmäteriet har ett verksamhetsområde med särskilt ansvar för säkerhet och säkerhetsskydd och är ett myndighetsinternt stöd för Lantmäteriets övriga verksamhetsområden.

I syfte att höja säkerhetsmedvetandet hos samtliga medarbetare har kraft lagts på att skapa och lansera utbildnings- och informationsmaterial inom områdena säkerhet, säkerhetsskydd, informationssäkerhet och beredskap.

Lantmäteriet samarbetar och samverkar med andra myndigheter och aktörer i säkerhets-, säkerhetsskydds-, informationssäkerhets- och beredskapsfrågor.

Lantmäteriet arbetar för att myndigheten ska vara en bra arbetsplats där man kan känna sig trygg. Lantmäteriet erbjuder flera utbildningar inom säkerhet som framför allt riktar sig till dem som arbetar ute i fält, så som brandskadad skog, arbete på väg samt riskfyllt ensamarbete. Lantmäteriet erbjuder även andra säkerhetsutbildningar som omfattar delar inom informations- och it-säkerhet, fysisk säkerhet, personsäkerhet och säkerhetsskydd.

Lantmäteriet arbetar för att brandsäkerheten ska hålla en hög nivå genom att ha rutiner för att förebygga risker, genomföra egenkontroll och utrymningsövning. All personal genomgår årligen en brandskyddsutbildning. Den genomförs inför den tid på året då det statistiskt sett sker flest bränder.

Som beredskapsmyndighet (oktober 2022) har Lantmäteriet fokuserat på att ta fram och revidera ramverk för säkerhet, säkerhetsskydd, informations-säkerhet och beredskap.

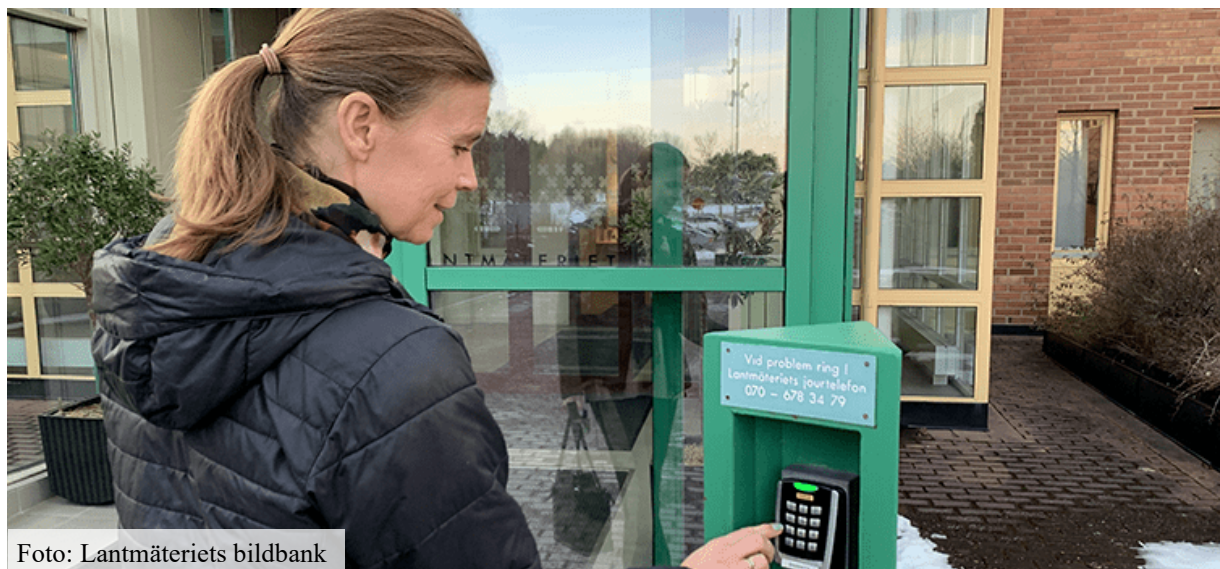
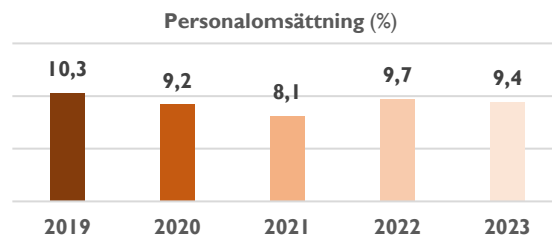

Foto: Lantmäteriets bildbank

Statistik

Minskad personalomsättning

Lantmäteriets personalomsättning minskade något under 2023 jämfört med 2022. Anledningen till detta kan vara vårt erbjudande om en hybrid arbetsplats, vilket gör att fler personer kan jobba kvar hos oss även om livsstil och familjesituationer ändras.

Sjukfrånvaro

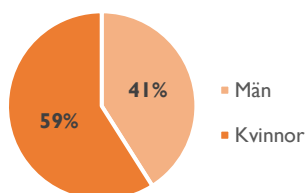
En pilot har startat, Friska Lantmäteriet, vars syfte är att sänka sjukfrånvaron (lång- och kort) med 0,5 procentenheter, detta genom proaktivt arbete och

att fånga tidiga signaler. Piloten görs på de myndighetsövergripande verksamheterna.

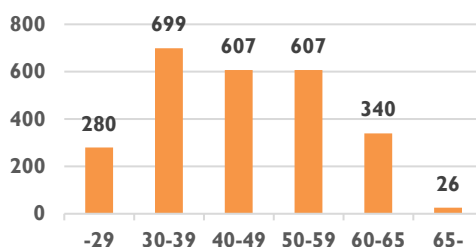
Sjukfrånvaro	2019	2020	2021	2022	2023
Andel sjukfrånvaro av anställdas sammanlagda arbetstid (%)	4,31	4,07	3,87	4,46	4,15
Andel sjukfrånvaro som avser frånvaro under sammanhängande tid över 60 dagar (%)	47,1	46,37	42,19	37,12	40,79
Kvinnors och mäns sjukfrånvaro	2019	2020	2021	2022	2023
Kvinnors sjukfrånvaro (%)	5,3	5,05	4,77	5,45	5,12
Mäns sjukfrånvaro (%)	2,95	2,71	2,63	3,1	2,82
Sjukfrånvaro per åldersgrupp	2019	2020	2021	2022	2023
Upp till 29 år (%)	3,73	3,6	3,09	4,08	3,23
30–49 år (%)	4,17	3,99	4,02	4,04	3,77
50 år och äldre (%)	4,72	4,34	3,83	5,09	4,99

Övrig statistik

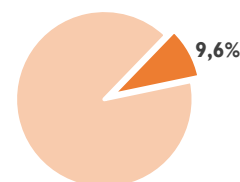
Fördelning kvinnor/män (2023)

Åldersfördelning (2023, antal)

Anställda med utländsk bakgrund (2022)

Det finns flera styrande dokument som på olika sätt reglerar hur vi som myndighet ska arbeta för ett mer hållbart samhälle. De övergripande styrande dokumenten avseende socialt ansvar är:

- Arbetsmiljöpolicy
- Informationssäkerhetspolicy
- Likabehandling inom Lantmäteriet
- Brandskyddspolicy
- Kompetensförsörjningsstrategi

Lantmäteriet – en viktig del i miljöarbetet

Lantmäteriet skapar möjligheter och förutsättningar för samhället att minska negativ miljöpåverkan samtidigt som vi har ett ansvar att även internt minska vår negativa miljöpåverkan.

Parisavtalet, Agenda 2030 och de svenska miljömålen

Att begränsa den globala temperaturökningen och anpassa samhället till ett förändrat klimat är två delar inom Parisavtalet där Lantmäteriet bidrar.

Lantmäteriets miljömål att minska våra koldioxidutsläpp kopplar an mot Parisavtalet, delmål inom agenda 2030 samt det svenska miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan.

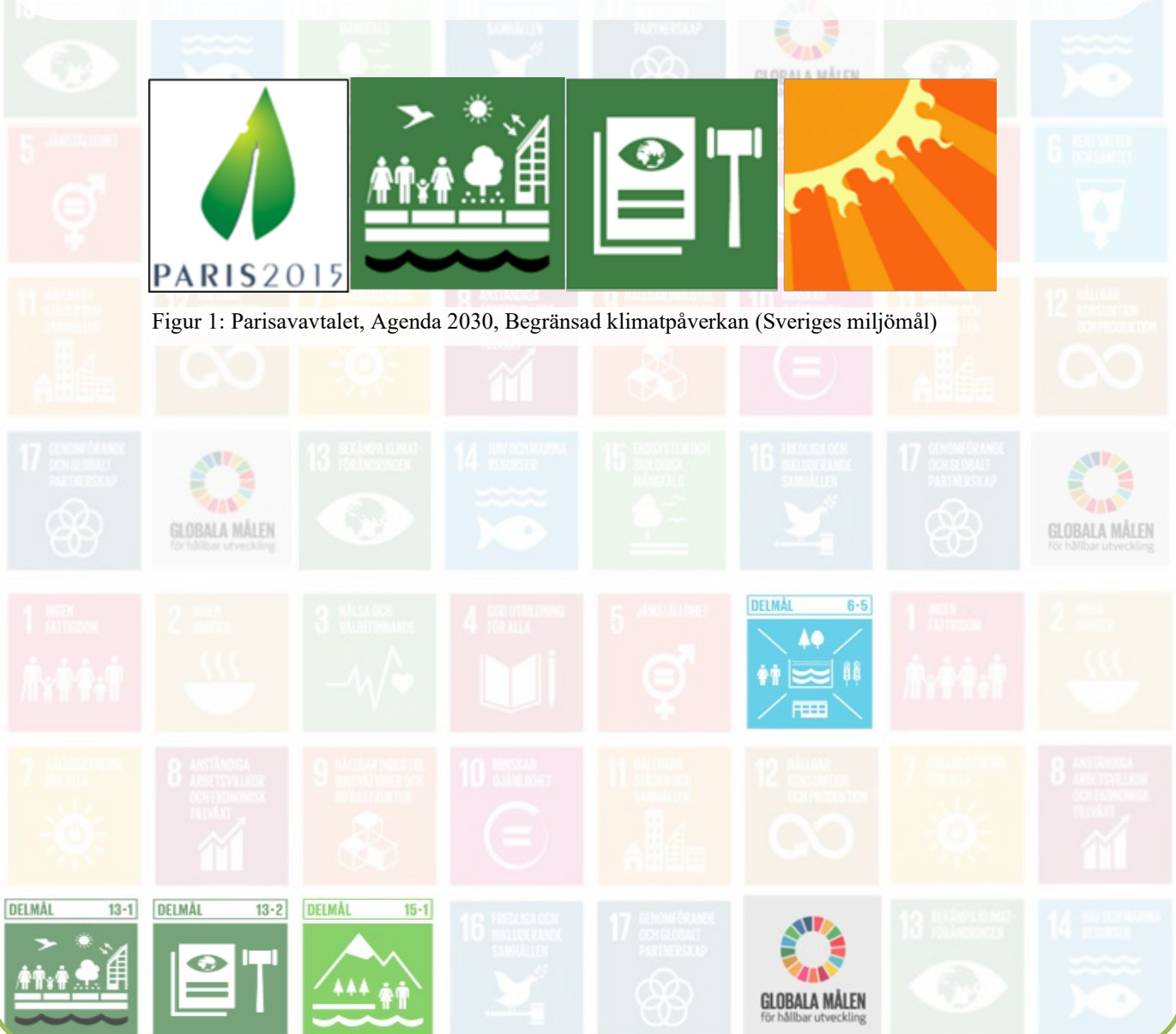
Då samhället behöver anpassas till ett förändrat klimat har Lantmäteriet ett ansvar att bidra och

har därmed mål och handlingsplan inom klimatanpassning. Både att begränsa den globala temperaturökningen och anpassa samhället till ett förändrat klimat inom Parisavtalet kopplar an mot FN: s mål för hållbar utveckling, Agenda 2030 (delmål 13.1 och 13.2).

Lantmäteriet bidrar även till ramverket de svenska miljö kvalitetsmålen. Vår geodata är en förutsättning för analyser och planering och bidrar därmed indirekt till att nå de nationella miljömålen.

Figur 1: Parisavtalet, Agenda 2030, Begränsad klimatpåverkan (Sveriges miljömål)

VI BIDRAR TILL FÖLJANDE DELMÅL I AGENDA 2030, EXTERNT:

Delmål 6.5 - Integrerad förvaltning av vattenresurser

Vattenförvaltning kommer i ett förändrat klimat bli allt viktigare. Lantmäteriet bidrar till den svenska vattenförvaltningen genom både förrättningar och hydrografi i nätverk. Att kunna beskriva vattenflöden på ett sätt som medger analyser i GIS-programvaror ger möjlighet att förutse och hantera konsekvenser och påverkan på miljön.

Genom information i fastighetsregistret, till exempel om strandskydd och vattenskyddsområden, ges en överblick som är till hjälp i vattenförvaltningen. Tillsammans med andra myndigheter ser Lantmäteriet över hur informationen kan tillhandahållas mer effektivt i framtiden.

Lantmäteriet arbetar även med frågor avseende enskilt och allmänt vatten, detta för att tydliggöra frågeställningar som i sin tur kan underlätta i vattenförvaltningen.

Delmål 13.2 - Integrera åtgärder mot klimatförändringar i politik och planering

Lantmäteriets produkter och tjänster kan på olika sätt bidra till att andra samhällsaktörer och företag kan analysera och planera för att minska påverkan på vårt klimat. Exempelvis:

SWEPOS, satellitpositionering som kan användas till guidning av entreprenadmaskiner men även till klimatforskning.

GNSS-mätning av vattenånga - I väder- och klimattillämpningar är atmosfärens innehåll av vattenånga viktig information.

Omarrondering, möjliggör ett effektivare skogsbruk genom minskade transporter.

Delmål 13.1 - Stärk motståndskraften mot och anpassningsförmågan till klimatrelaterade katastrofer

Lantmäteriets geodata är en väsentlig del i samhällets planering av förebyggande åtgärder för klimatförändring.

Inom den nationella geodatastrategin är klimatanpassning ett av fyra samhällsutmaningar där geodata kan bidra till samhällets utveckling. Genom att flera myndigheter tillsammans arbetar för att identifiera, förbättra och tillgängliggöra geodata bidrar detta till en mer effektiv klimatanpassning av samhället. Läs mer under avsnittet Klimatanpassning på sidan 22.

Delmål 15.1 - Bevara, restaurera och säkerställ hållbart nyttjande av ekosystem på land i sötvatten

Lantmäteriets ytmodell, som bygger på ajourhållna laserdata kommer att göra stor nytta i samhället, inte minst där man vill kunna analysera och visualisera förändringar i landskapet. Exempelvis syns den pågående glaciärminskningen tydligt i Lantmäteriets laserdata över fjällvärlden. Vårt laserdata bidrar stort till nationella skogliga grunddata och ligger till grund för en ny nationell skogskarta som är ett viktigt verktyg för utvecklad skogsplanering och en effektivare skogsskötsel. Lantmäteriets satellitdata, Saccess, bidrar också till att studera förändringar i det svenska landskapet. Vår bildinformation från flera tidsepoker används för uppföljning av förändringar i vegetation och bebyggelse.

Effektiv resursförbrukning minskar vår klimatpåverkan

För att skapa en hållbar myndighet krävs det en ambition att minska den egna organisationens negativa miljöpåverkan. Vårt fokus i den miljömässiga dimensionen av hållbarhet ligger på att minska vår klimatpåverkan samt effektivisera vår resursförbrukning.

MILJÖMÄSSIGT ANSVAR - väsentliga interna hållbarhetsområden och dess koppling till Agenda 2030

Resursförbrukning

DELMÅL 12-2

Klimat/utsläpp av växthusgaser

DELMÅL 13-1

DELMÅL 13-2

I detta avsnitt: kort beskrivning av Lantmäteriets interna hållbarhetsarbete.

Miljöledningssystem – ett systematiskt miljöarbete

Ett integrerat miljöledningssystem är en förutsättning för att minska vår miljöpåverkan och bidra till ett hållbart samhälle. Lantmäteriets miljöledningssystem är utformat enligt kraven i Förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.

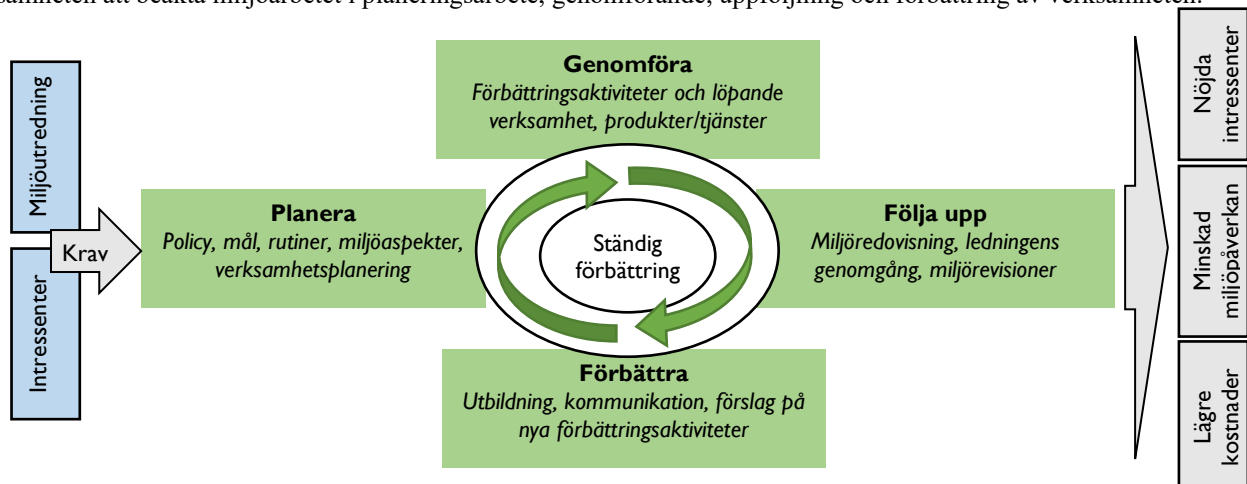
För att följa upp miljöledningssystemet och lagefterlevnad genomförs interna miljörevisioner, där främst avvikelser inom kemikalie- och avfallshanteringen identifierats. För att ytterligare säkerställa lagefterlevnaden inom miljö har en miljöenkät genomförts samt påbörjat fysiska miljöronder på våra kontor. Lantmäteriet har reviderat och uppdaterat Lantmäteriets miljöutbildning, och innehåller numer även delar om klimatanpassning och hur myndigheten bidrar till Parisavtalet.

Utifrån tidigare års strategiska hållbarhetsanalyser har en översyn av Lantmäteriets miljöpolicy gjorts. Syftet med detta är att inkludera de strategiska vägval som myndigheten tagit i tidigare analyser och anpassa oss till en förändrad omvärld.

Miljöutbildning

Kunskap om myndighetens positiva och negativa miljöpåverkan är en förutsättning för att skapa en hållbar myndighet. Därför har Lantmäteriet skapat en ny miljöutbildning som visar hur vårt miljöarbete är organiserat, våra mål och hur vi som medarbetare kan bidra till att minska vår negativa miljöpåverkan. Miljöutbildningen ska genomgå av samtliga medarbetare inom Lantmäteriet.

Figur 2: Lantmäteriets miljöledningssystemet utgår våra lagkrav och miljöutredning. Miljöledningssystemet hjälper verksamheten att beakta miljöarbetet i planeringsarbete, genomförande, uppföljning och förbättring av verksamheten.

Fortsatt minskning av utsläpp

Utsläpp av växthusgaser är ett av tre globala miljöhot. Det är även en av Lantmäteriets betydande miljöaspekter vilket innebär att vi har ett ansvar att minska våra utsläpp. Det betyder att våra miljömål utgår från att minska våra utsläpp på väg och flyg.

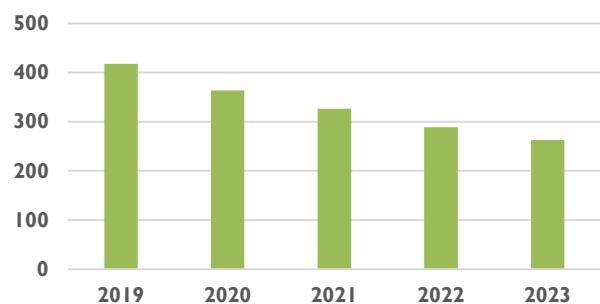
Vår mötes- och resepolicy samt miljöpolicy ger vägledning vid val av transporter där klimatsnåla fordonsval ska väljas i första hand.

Vår it-utrustning fortsätter att uppgraderas för att underlätta för resfria möten. Under pandemiåren ökade antalet resfria möten vilket har medfört att flygresor har minskat utslaget på en femårsperiod. Minskade antal flygresor bidrar även till andra mål inom Lantmäteriet såsom Ekonomi i balans. Läs mer om resfria möten på sidan 22.

Lantmäteriets miljömål är att minska CO₂-utsläpp med 70 procent till 2030 inom vägtransporter (utifrån 2010 års nivåer)

För att minska våra utsläpp från väg har beslut tagits att där det är möjligt att tanka HVO-diesel. Vårt pilotprojekt för att testa elbilar pågår och förhoppningen är att det faller väl ut och kan användas där laddmöjligheterna är väl utbyggda. Planering av uppdrag inom Fastighetsbildning visar på god effektivitet då utsläppen från vägfordon minskar.

Utsläpp av koldioxid (ton CO₂-ekv) - vägtrafik

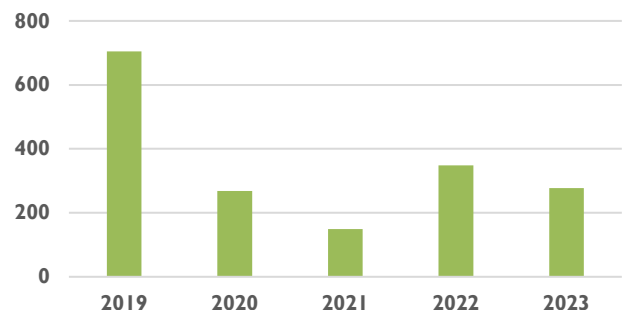

Lantmäteriets miljömål är att minska utsläpp (CO₂-ekv) från flygresor med 30 procent till 2025 (utifrån 2019 års nivå) (exklusive vår tjänsteexportverksamhet).

Lantmäteriet fick 2022 tillsammans med andra myndigheter ett regeringsuppdrag att se över lärdomar från covidepidemin. Lantmäteriet valde att lägga till ett miljömål för att minska våra utsläpp från flygtrafik.

Från 2019 till 2023 har utsläpp från flyg minskat med ca 80 procent (exklusive vår Tjänsteexport). Då våra internationella uppdrag inom Tjänsteexporten kräver flygresor har andra åtgärder vidtagits även om dessa resor är exkluderade från vårt miljömål inom flyg. Vid resor planeras längre uppdrag för att minska antalet resor, där finansiering finns har vi personal på plats i det aktuella landet. Där möjlighet finns genomförs möten och uppgifter på distans.

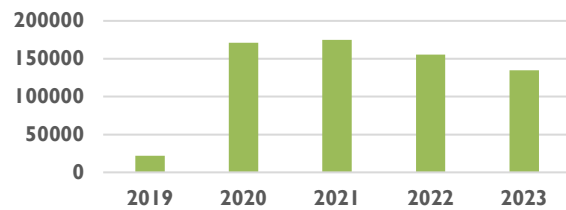
Utsläpp av koldioxid (ton CO₂-ekv) - flyg

RESFRIA MÖTEN – EN NATURLIG DEL I VERKSAMHETEN

Antal resfria möten ligger på en hög nivå även efter pandemin. Före pandemin låg antalet resfria möten på cirka 22 000 stycken och efter pandemi cirka 130 000 stycken. Detta visar att resfria möten har etablerats som en naturlig del inom verksamheten. För att bibehålla den högre nivån av resfria möten investerar Lantmäteriet kontinuerligt i it-utrustning.

Antal resfria möten, 2019-2023

MINSKAD KLIMATPÅVERKAN GENOM HVO-DIESEL OCH EL-FORDON

Lantmäteriet har genomfört en utredning för att säkerställa att våra fordon har möjlighet att använda HVO-diesel som ett led i att minska våra utsläpp. Lantmäteriet genomför även ett pilotprojekt att använda elbilar i vår förätningsverksamhet.

En av Lantmäteriets elbilar.
Foto: Lantmäteriets bildbank

HYBRID CHEFSDAG GAV MINSKAT KLIMATAVTRYCK

Lantmäteriets gemensamma chefsdag i maj 2022 blev en hybrid där det fysiska mötet blandades med digitala inslag. 250 av Lantmäteriets chefer med personalansvar samlades på åtta av våra kontor men även i ett digitalt mötesrum. Kontoren valdes utifrån närhetsprincipen.

Tanken med det nya formatet var att få till de fysiska träffar som många saknat under pandemitiden. Samtidigt finns en målsättning hos

alla statliga myndigheter att minska resandet dels för att minska klimatavtrycket, dels för att vi ska vara varsamma med varandras tid.

Genom detta minskade klimatavtrycket med omkring 5 ton CO₂ jämfört med om alla skulle ha åkt tåg eller bil till Gävle. För att sätta det i perspektiv motsvarar det omkring 15 000 timmars dammsugning med grön el.

Klimatanpassning

Ett förändrat klimat medför ökade risker för översvämningar, ras, skred och erosion samt torka och vattenbrist i södra Sverige. Även infrastruktur, krisberedskap och samhällsplanering påverkas av ett förändrat klimat. Detta ställer högre krav på att samhället anpassas till effekterna från klimatförändringar.

Lantmäteriet bidrar till samhällets klimatanpassning enligt kraven i Förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete. Genom vår klimat- och sårbarhetsanalys, mål och handlingsplan har Lantmäteriet ett systematiskt arbete inom klimatanpassning.

Att anpassa samhället till ett förändrat klimat kräver samverkan mellan ett flertal aktörer. Lantmäteriet deltar i olika samarbetsprojekt tillsammans med andra myndigheter med ansvar för klimatanpassning.

Lantmäteriets övergripande mål inom klimatanpassning lyder: Lantmäteriet har en tydlig roll inom klimatanpassning. Vårt arbete och vårt nationella samordningsansvar för geodata ska utgå ifrån samhällets och klimatanpassningsaktörers behov av grundläggande data och tjänster.

De senaste 2 åren har följande projekt genomförts:

Ökad nederbörd – ökad risk för översvämning

Klimatets förändring leder till ökade nederbördsmängder vilket också leder till större vattenflöden. Datamängden flödeslinjer, det vill säga beräknade vattenflöden i terrängen, är en datamängd som används för att belysa klimatpåverkan, vid riskanalyser och översvämningsskartering. För att förbättra förutsättningarna för enhetliga analyser genomfördes en förstudie år 2022 med ett flertal myndigheter. Förstudien visar att det finns goda förutsättningar att organisera och systematisera arbetet kring flödeslinjer. Som ett nästa steg har ett nytt projekt fått finansiering för att öka förståelsen för vilka möjligheter datamängden ger. Arbetsgruppen kommer titta på de användarbehov, vilka indata som krävs samt hur produkten Hydrografi i nätverk kan använda sig av flödeslinjer i ett förbättringsarbete.

Geodata visar vägen

Under 2022 och 2023 har Lantmäteriet arbetat tillsammans med flertalet andra myndigheter i syfte att

- hjälpa användare hitta relevant geodata i klimatanpassningsarbetet inom området ras, skred och erosion. Ett hjälpmedel för att göra det är metadata som beskriver olika datamängder och vad de kan användas till.
- förbättra informationen om datamängderna så att geodata används på rätt sätt.
- möjliggöra hantering av paket bestående av datamängder och tillhörande stödmaterial i Planeringskatalogen.

Projekten har syftat till att stödja klimatanpassningsarbetet i kommuner. Målsättningen har varit att resultaten kan ligga till grund för vidareutveckling av nationella redaktioner för metadatahantering och verktyg för tillgängliggörande av data för klimatanpassning.

Resursförbrukning – en viktig miljöaspekt

Resursförbrukning har blivit en allt viktigare miljöaspekt inom Lantmäteriet. Inom ramen för resursförbrukning ingår energifrågor, inköp av it-utrustning såväl som möbler till våra kontor. Ambitionen är att anta ett livscykelperspektiv och därmed minska vår egen förbrukning men även ställa krav på att inköpta produkter kan återanvändas eller återbrukas.

Under 2023 har resursförbrukning tydligare integrerats i vår reviderade miljöpolicy. Genom att integrera ett miljöperspektiv i pilotprojektet hybrida kontor återbrukades skrivbord, stolar och personliga skåp, vilket både kapade kostnader och minskade vår miljöbelastning.

Återbruk – hybrida kontor

Genom att byta bordsskivor, klä om ljudabsorbenter och skärmar i stället för att köpa in nytt sparades cirka 525 tkr.

Lantmäteriet arbetar aktivt med återanvändning av it-utrustning (effektiv resurshantering) för att bidra till ett grönare it och till ekonomi i balans där ett exempel är Lantmäteriets interna pool.

När it-utrustning återlämnas till Lantmäteriets Service desk kan vi genom Lantmäteriets interna pool snabbt tillhandahålla en mobiltelefon eller dator till en ny medarbetare.

Återanvändningen minskar Lantmäteriets kostnader genom att vi inte behöver investera i ny utrustning.

Under 2023 har Lantmäteriet bland annat:

- minskat antalet kontorsskrivare med cirka 20 procent.
- återlämnat närmare 430 enheter (mobiltelefoner, datorer och bildskärmar) till leverantör för återanvändning/återvinning.
- förlängt utbytesintervallet på datorer
- minskat pappersförbrukningen med ca 40 000 ark genom att använda funktionen *follow me print* – dvs dokument skrivs inte ut förrän du befinner dig vid skrivaren och har godkänt utskriften.

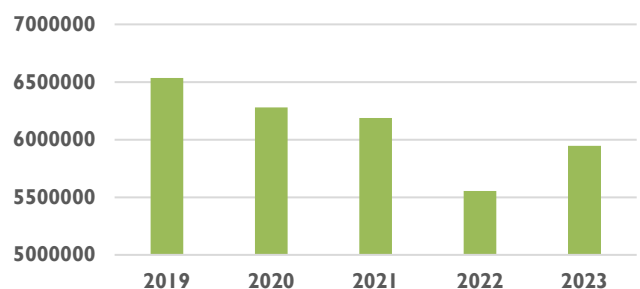
FÖRNYBAR EL, ENERGIEFFEKTIV BELYSNING

Vid tecknande av hyresavtal för kontor har Lantmäteriet ofta med en grön bilaga, vars syfte är att använda förnybar el, arbeta med energieffektiv belysning och använda snålspolande utrustning. Detta sker i samråd med hyresvärden.

För att minska energianvändningen nyttjar Lantmäteriet informationsteknik, så som styrning av belysning, automatisk avstängning av servrar, styrning av kyla och ventilation.

Det aktivitetsbaserade arbetssättet medför även mindre yta och uppvärmning, läs mer på sidan 9.

Lantmäteriets totala energiförbrukning
(kWh) 2019-2023

Lantmäteriet utanför Sveriges gränser

Lantmäteriets tjänsteexport tar avstamp i regeringens och Sida:s strategier för Sveriges bistånd. Vi medverkar utifrån vår verksamhet och samarbetar med andra svenska myndigheter, främst Boverket och Skatteverket, i flera projekt. Lantmäteriets tjänsteexport bidrar till den svenska politiken för global utveckling och Agenda 2030. Insatserna bidrar till att bekämpa fattigdom och ge en hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling.

Globalt partnerskap

Lantmäteriet har en välutvecklad internationell samverkan som en del i att nå våra förväntade mål. Den internationella samverkan är reglerad genom vår instruktion. Det gäller såväl samverkan med europeiska och internationella organisationer som deltagande i EU-projekt och tjänsteexport.

Lantmäteriet bidrar till global utveckling genom aktivt deltagande i exempelvis. FN-arbete och andra internationella organisationers arbete. Vi medverkar även i flera europeiska och internationella organisationer för att följa vad den internationella trenden är, ta fram och driva gemensamma policyfrågor och för att bidra till

utvecklingen av harmoniserade data och tjänster. Lantmäteriet bidrar även till svensk biståndspolitik genom att ha en väl utvecklad tjänsteexport. Vi bidrar till följande delmål:

Delmål 17.6 – Samarbeta och dela kunskap kring vetenskap, teknik och innovation

Delmål 17.18 – Stöd insamling och spridning av tillförlitliga data

Lantmäteriets insatser spelar roll och bidrar till att nå de globala hållbarhetsmålen

Från att bygga upp en ny myndighet i Liberia som håller koll på ägandet och sätter gränserna, via adressregister och förbättrade mätmetoder i Bosnien och Hercegovina, till att sakta men säkert förändra jämställdhetskulturen i Rwanda. Lantmäteriets bidrag till Agenda 2030 sker även genom vår tjänsteexport. Insatserna här koncentreras på att bekämpa fattigdom och ge ekonomisk, social och miljömässig utveckling. Lantmäteriets bidrag utgår från vårt

myndighetsuppdrag det vill säga fastighetsindelning, grundläggande geografisk information och fastighetsinformation, inskrivning enligt jordabalken samt geodetiska referenssystem.

Tjänsteexporten bedrivs främst som myndighetssamarbete med lantmäterimyndigheter inom ramen för Sidas utvecklingsarbete, med fokus på Afrika och EU-nära länder.

EXEMPEL PÅ HUR VÅRA INTERNATIONELLA PROJEKT BIDRAR UTIFRÅN DELMÅL I AGENDA 2030

Delmål 1.4 – Lika rätt till egendom, grundläggande tjänster teknologi och ekonomiska resurser

Rätten till fast egendom är en viktig del för länders ekonomiska, demokratiska och sociala utveckling. För att möjliggöra lika rätt till land för alla behövs en väl fungerande landmyndighet (myndighet som hanterar markfrågor) med tillräcklig kapacitet för att på ett effektivt sätt kunna erbjuda medborgarna den service som behövs.

För att kunna tillgodogöra sig sina rättigheter behöver den enskilde individen ha dem säkrade i

lagar och processer men även känna till dem. I många länder där Lantmäteriet verkar i finns en lagstiftning som skyddar individens rätt till land, men den utövas inte i tillräckligt hög grad. Det kan ofta bero på brist på kunskap, erfarenhet och kapacitet hos såväl individer som organisationer.

Utbildning och information är områden som Lantmäteriet hjälper till att utveckla för att bygga den hållbara kapacitet som behövs.

Ett exempel på en informationsinsats är vårt projekt i Rwanda. Där gav vi stöd till radiokampanjer om landfrågor med fokus på kvinnors lika rätt att äga och nyttja land. Projektet fokuserade även på att sprida information om landfrågor (lagstiftning, processer och jämställdhet) och utbildning av lokala ledare.

I Serbien har Lantmäteriet stöttat systemmyndigheten RGA i utvecklandet av ett digitalt kartbaserat stöd för investeringar i landets

kommuner. Stödet har omfattat områden som kravanalys och specifikationer, tekniskt kunnande, samverkan med kommuner och utbildning av användare. Systemet möjliggör för landets kommuner att på ett transparent, digitalt och enhetligt sätt erbjuda landområden för investeringar till privata investerare, vilket bidrar till ekonomisk utveckling och mobilisering av resurser utanför biståndet.

Delmål 5.b – Stärk kvinnors roll med hjälp av teknologi

En viktig del i Lantmäteriets internationella projekt är att skapa förutsättningar för kvinnor att delta i projekten och få nytta av resultaten. Vid utbildningsinsatser ute i fält finns ett särskilt fokus på att kvinnor får chansen att lära sig tekniska verktyg och system som krävs för att till exempel genomföra en fastighetsbildning. Detta eftersom det är vanligt i de länder vi verkar att endast män har tillgång till teknisk utbildning och tekniska arbeten, särskilt sådana som innefattar beslutsfattande och ny teknik.

Att bidra till fler kvinnor inom tekniska yrken, stärker inte bara de specifika kvinnornas roll utan även kvinnors roll generellt. Tillgången till geodata (exempelvis geografi, fastigheter, befolkning) är i många länder en maktfaktor främst förunnade män. Kvinnor som via teknik får tillgång till geodata möjliggör en starkare position i arbetslivet och kan bättre påverka sin organisation som förhandlingsledare samt vara förebilder för andra kvinnor.

Att äga sin egen fastighet, veta om och kunna tillgodogöra sig sina rättigheter är i många fall en nödvändig plattform för att kunna verka i det offentliga (arbetslivet). Kopplingen mellan markfrågor och jämställdhet är stark och i många

fall är jämställdheten rörande tillgång till och ägande av mark eftersatt. De kvinnor som kan få tillgång till tekniska och beslutsfattande yrken kan vara förebilder för andra kvinnor och värdefulla som rådgivare, föregångare och lokala ledare.

I Liberia utbildade Lantmäteriet 13 kvinnor och 7 män från vår systemmyndighet LLA (Liberia Land Authority) inom mät- och kartteknik. Utbildningen på två år omfattade bland annat geodesi, matematik, geodata och andra tekniska ämnen. Utbildningen har möjliggjort att dessa kvinnor fått mer avancerade tekniska arbetsuppgifter, större förtroende och är mer aktiva i rådgivning och beslutsfattande. Detta är särskilt viktigt då det råder akut brist på mätningssingenjörer i Liberia. Med stöd från Lantmäteriet ackrediterades 40 nya mätningssingenjörer, däribland de som nyligen tagit examen. Denna historiska händelse innebar en ökning med 50 procent av antalet ackrediterade mätningssingenjörer i Liberia och ett nytt viktigt tekniskt yrke med stora möjligheter till positiv samhällspåverkan har öppnats upp, framför allt för kvinnorna då detta är ett helt nytt yrkesområde som tidigare varit helt mansdominerad.

Delmål 16.6 – Bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner

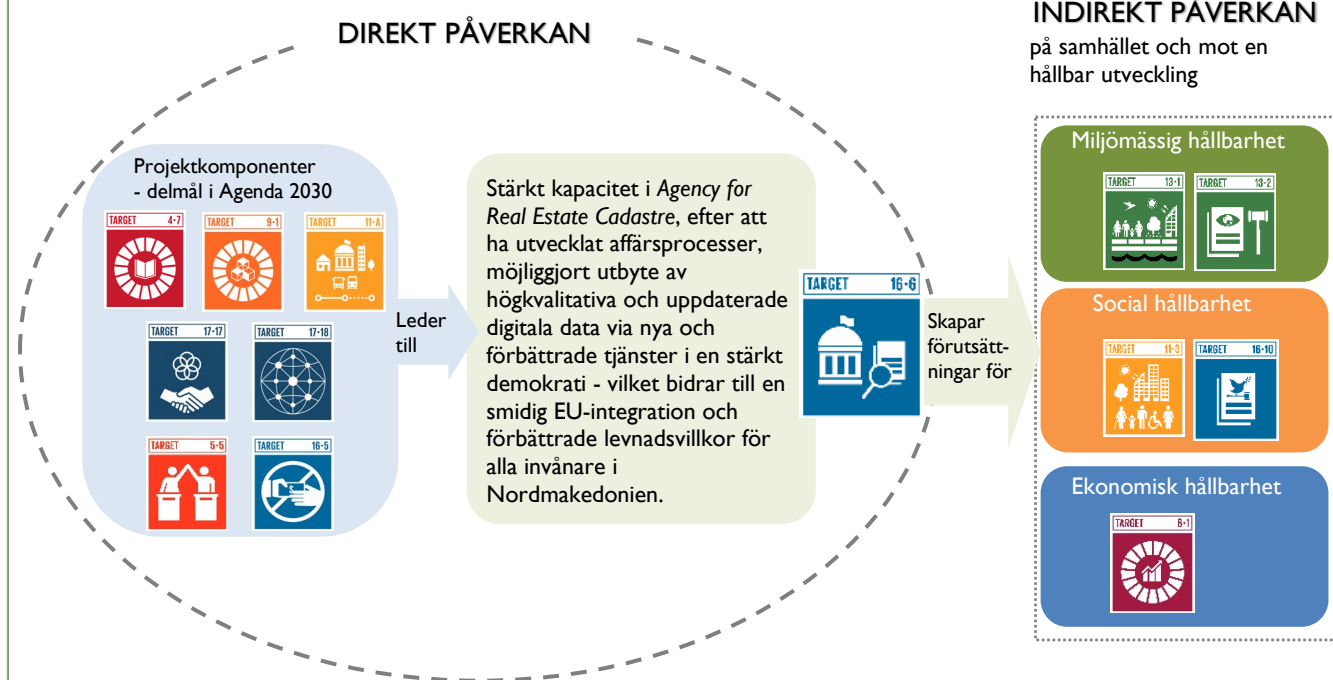
Väldefinierade funktioner, ansvarsområden, effektiva processer och it-system är viktiga delar i att etablera och upprätthålla effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner. Väl fungerande offentliga institutioner, såsom myndigheter ansvariga för land och fastigheter, är absolut nödvändiga för ett väl fungerande demokratiskt samhälle. Effektiva processer och pålitliga it-system ökar även spårbarheten och transparensen i beslut samt möjliggör minskad korruption.

Ett adressregister tillgängligt för alla medborgare, ett nytt positioneringssystem med

centimeterprecision och steg mot att digitalisera alla historiska handlingar. Det är några av resultaten från Lantmäteriets femåriga samarbete med Nordmakedonien som avslutades 2023. Flertalet av genomförda projektaktiviteter syftade till att bygga upp en bland annat effektivare myndighet. Se även nedan illustration av genomförd analys av projektkomponenterna och kopplingen till Agenda 2030.

Exempel på analys av vårt projekt i Nordmakedonien och dess påverkan utifrån de tre hållbarhetsperspektiven och Agenda 2030.

Genomförda aktiviteter i projektet syftade till att bygga upp en mer effektiv, ansvarstagande och öppen institution (16.6). Detta kommer att få indirekta konsekvenser när det gäller målen för hållbar utveckling. En starkt myndighet kommer att kunna bidra ytterligare och mer effektivt till att bygga ett hållbart samhälle. De sekundära effekterna ligger utanför projektets kontrollsfär och därför kan projektet endast tillhandahålla tjänster som andra organisationer kan använda för att arbeta mot Agenda 2030.

Sekundära effekter kan kopplas till mål relaterade till hållbar urbanisering, klimat eller transporter. Några exempel på sekundär påverkan är att transporterna kommer att gynnas av ett adressregister och göra det lättare att planera transporter och därmed minska utsläppen (13.2). Geodesi tillsammans med geodata kommer också att bidra till en inkluderande och hållbar urbanisering (11.3) och att stödja målet Integrera klimatåtgärder och planering (13.2) samt anpassa samhället till ett förändrat klimat (13.1).